

Mở rộng “lá chắn” an sinh cho người lao động từ chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp

08:33 09/04/2026

Trong bối cảnh thị trường lao động ngày càng tiềm ẩn nhiều rủi ro, chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp tiếp tục khẳng định vai trò là trụ cột quan trọng của hệ thống an sinh xã hội. Không chỉ hỗ trợ người lao động khi rủi ro xảy ra, chính sách này còn góp phần phòng ngừa tai nạn, phục hồi khả năng lao động và ổn định đời sống, hướng tới phát triển bền vững.

Khi “lá chắn” an sinh được củng cố vững chắc, người lao động sẽ yên tâm làm việc

Chính sách nhân văn - chỗ dựa vững chắc cho người lao động

Trong quá trình lao động, đặc biệt tại các ngành nghề tiềm ẩn nguy cơ cao như xây dựng, cơ khí, khai khoáng hay môi trường đô thị, tai nạn lao động và bệnh nghề nghiệp luôn là rủi ro hiện hữu. Khi đó, chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp đóng vai trò như một “lá chắn” quan trọng, giúp người

lao động giảm thiểu tổn thất, ổn định cuộc sống và có cơ hội quay trở lại thị trường lao động.

Thực tiễn triển khai trong thời gian qua cho thấy chính sách này đã phát huy hiệu quả rõ nét. Việc giải quyết chế độ cho người lao động ngày càng kịp thời, đúng quy định, gắn với cải cách thủ tục hành chính và đẩy mạnh chuyển đổi số trong toàn hệ thống Bảo hiểm xã hội Việt Nam. Nhờ đó, người lao động có thể tiếp cận chính sách thuận lợi hơn, giảm thiểu thời gian chờ đợi và chi phí phát sinh.

Trong năm 2025, cả nước có hơn 7.100 người được giải quyết hưởng mới chế độ tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp, trong đó có 2.099 người hưởng trợ cấp hằng tháng và 5.019 người hưởng trợ cấp một lần. Những con số này cho thấy chính sách đã và đang trở thành điểm tựa thiết thực cho người lao động khi gặp rủi ro.

Không chỉ dừng lại ở việc chi trả trợ cấp, Quỹ Bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp còn được sử dụng để hỗ trợ phục hồi chức năng lao động, khám sức khỏe định kỳ, giám định mức suy giảm khả năng lao động và hỗ trợ chuyển đổi nghề nghiệp. Đây là những nội dung mang tính dài hạn, giúp người lao động không chỉ vượt qua khó khăn trước mắt mà còn có cơ hội tái hòa nhập và ổn định cuộc sống.

Đặc biệt, việc đa dạng hóa hình thức chi trả, trong đó đẩy mạnh chi trả không dùng tiền mặt, đã góp phần nâng cao tính minh bạch, tiện lợi và hiện đại hóa hoạt động của ngành bảo hiểm xã hội. Chính những cải tiến này đã góp phần củng cố niềm tin của người lao động, tạo động lực để họ tham gia và gắn bó lâu dài với hệ thống an sinh xã hội.

Khoảng trống an sinh trong khu vực phi chính thức

Mặc dù đạt được nhiều kết quả tích cực, tình hình tai nạn lao động và bệnh nghề nghiệp vẫn còn diễn biến phức tạp, đặt ra không ít thách thức cho công tác bảo đảm an toàn lao động và thực thi chính sách.

Theo báo cáo về tình hình tai nạn lao động trong năm 2025 của Bộ Nội vụ, cả nước xảy ra 7.004 vụ tai nạn lao động, làm 7.156 người bị nạn, trong đó có 658 người tử vong. Đây là những con số đáng lo ngại, phản ánh mức độ rủi ro vẫn hiện hữu trong nhiều ngành nghề. Mặc dù tổng thiệt hại do tai nạn lao động gây ra đã giảm so với năm 2024, song vẫn còn cao, ước tính hơn 14.000 tỷ đồng, bao gồm chi phí y tế, bồi thường, thiệt hại tài sản và gián đoạn sản xuất.

Không chỉ gây thiệt hại về kinh tế, tai nạn lao động còn để lại những hệ lụy lâu dài đối với người lao động và gia đình, từ suy giảm sức khỏe, mất khả năng lao động đến áp lực tài chính kéo dài. Trong nhiều trường hợp, người lao động sau tai nạn không thể tiếp tục công việc cũ, phải đối mặt với nguy cơ thất nghiệp hoặc giảm thu nhập.

Một vấn đề đáng chú ý là tai nạn lao động trong khu vực phi chính thức – nơi người lao động làm việc không có hợp đồng vẫn chiếm tỷ lệ lớn nhưng chưa được thống kê đầy đủ. Đây là nhóm lao động dễ bị tổn thương nhất do không được bảo vệ bởi hệ thống bảo hiểm xã hội.

Do đặc thù công việc phân tán, thiếu ràng buộc pháp lý và chưa tham gia bảo hiểm xã hội, nhiều vụ tai nạn trong khu vực này không được khai báo hoặc không được hỗ trợ từ các chính sách an sinh. Khi rủi ro xảy ra, người lao động và gia đình phải tự gánh chịu toàn bộ chi phí điều trị và sinh hoạt, dễ rơi vào tình trạng khó khăn kéo dài.

Thực tế này cho thấy, bên cạnh việc nâng cao hiệu quả thực thi chính sách hiện hành, việc mở rộng diện bao phủ và thu hẹp khoảng trống an sinh, đặc biệt đối với lao động phi chính thức, là yêu cầu cấp thiết trong giai đoạn hiện nay.

Hoàn thiện chính sách, tăng cường phòng ngừa và mở rộng diện bao phủ

Trước những thách thức nêu trên, việc nâng cao hiệu quả chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp cần được triển khai theo hướng toàn diện, kết hợp giữa hoàn thiện thể chế, tăng cường phòng ngừa và mở rộng phạm vi bảo vệ.

Một trong những định hướng quan trọng là tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật theo hướng đồng bộ với Luật BHXH năm 2024. Các quy định mới không chỉ mở rộng đối tượng tham gia mà còn nâng cao hiệu quả quản lý, sử dụng Quỹ bảo đảm tính công khai, minh bạch và bền vững của hệ thống.

Đặc biệt, xu hướng chuyển từ “chi trả sau rủi ro” sang “phòng ngừa rủi ro” đang được đẩy mạnh. Việc đầu tư vào công tác an toàn, vệ sinh lao động, huấn luyện kỹ năng phòng ngừa và cải thiện điều kiện làm việc được xem là giải pháp căn cơ nhằm giảm thiểu tai nạn ngay từ đầu.

Song song với đó, việc mở rộng chính sách đến khu vực lao động phi chính thức cần tiếp tục được thúc đẩy. Chính sách bảo hiểm tai nạn lao động tự nguyện là một bước tiến quan trọng, giúp người lao động không có hợp đồng vẫn có cơ hội tham gia và được bảo vệ trước rủi ro nghề nghiệp. Tuy nhiên, để chính sách này

phát huy hiệu quả, cần tăng cường công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức của người lao động về quyền lợi và ý nghĩa của việc tham gia bảo hiểm. Khi hiểu rõ lợi ích lâu dài, người lao động sẽ chủ động hơn trong việc tham gia và bảo vệ bản thân.

Bên cạnh đó, việc cải cách thủ tục hành chính và ứng dụng công nghệ số cần tiếp tục được đẩy mạnh. Các dịch vụ công trực tuyến, nền tảng số trong quản lý và chi trả chế độ sẽ giúp đơn giản hóa quy trình, giảm chi phí và nâng cao chất lượng phục vụ.

Ngoài ra, sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý, tổ chức đoàn thể và chính quyền địa phương cũng đóng vai trò quan trọng trong việc triển khai chính sách, phát triển người tham gia và bảo đảm quyền lợi cho người lao động. Tăng cường kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật về bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp tại địa phương, chỉ đạo xử lý kịp thời, nghiêm minh các hành vi vi phạm pháp luật về bảo hiểm tai nạn lao động-bệnh nghề nghiệp và công khai tình trạng trốn đóng, chậm đóng, chiếm dụng tiền đóng bảo hiểm xã hội của các doanh nghiệp.

Trong dài hạn, việc nâng cao hiệu quả chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp không chỉ giúp bảo vệ người lao động mà còn góp phần nâng cao năng suất lao động, giảm chi phí xã hội và thúc đẩy tăng trưởng kinh tế bền vững.

Trong bối cảnh thị trường lao động ngày càng biến động, việc tiếp tục hoàn thiện và mở rộng chính sách bảo hiểm tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp là yêu cầu tất yếu. Khi “lá chắn” an sinh được củng cố vững chắc, người lao động sẽ yên tâm làm việc, doanh nghiệp ổn định sản xuất và xã hội phát triển bền vững hơn.

Thu Thủy